

Anne Holmen:

Minoritetsstuderende på Københavns Universitet

Terminologi vdr. studerendes baggrund

”Danske studerende” = Studerende med dansk L1 og dansk adgangsgivende eksamen

”Minoritets-/tosprogede studerende” = Studerende med dansk L2 og dansk adgangsgivende eksamen

”Nordiske studerende” = Studerende med dansk L2, et nordisk L1 og en nordisk adgangsgivende eksamen

”Full degree internationale/udenlandske studerende” = Studerende med dansk L1 eller L2 og en ikke-nordisk, ikke-dansk adgangsgivende eksamen

”Udvekslings- og gæstestuderende”

Anbefalinger vedrørende akademisk dansk som andetsprog

By OECD (2004): Not all [Danish] universities have clear language policies. The examiners consider that all universities should develop such policies and that these should include the provision of Danish language courses for foreign students

Danske universiteter (2003): Universiteterne anbefales at foranstalte yderligere kursus og/eller adgang til autonom læring for studerende og ansatte, der ikke har dansk som førstesprog (modersmål) samt etablere et tilbud om fagrelateret sprogindlæring (fx fagterminologi), der bygger oven på det niveau, der er opnået ved Studieprøven for studerende og ansatte, der ikke har dansk som førstesprog (modersmål)

Anbefales også af Rektorkollegiet (2001)

Dansk som L2 målrettet sociale eller akademiske formål?

DMA Research (2005): Kortlægning af universiteternes danskurser for udenlandske studerende

9 af 12 universiteter har kurser i dansk L2

Organiseret for gæstestuderende, men med plads til nogle "full degree" studerende

Intet fokus på minoritetsstuderende

Primært sociale formål (shopping, bolig, sport, medier osv.)

Kun 2 universiteter tilbyder kurser med akademisk indhold

Audur Hauksdottir: Survey blandt islandske studerende på danske universiteter (under udg.)

Det mest alvorlige sprogproblem på dansk (N= 136 og N= 158)

Forstå talt dansk*	44,8%	38,0%
Tale dansk	35,3%	45,6%
Dansk udtale	27,2%	32,3%
Ordforråd	16,2%	17,1%
Skrive dansk	11,8%	8,9%
Grammatik	3,7%	7,0%

* At forstå talt dansk er lettere i forelæsninger end i dialoger

Rapport fra Rektorkollegiet 2001

Baseret på interviews med udenlandske studerende og studievejledere

Sprogproblemer der kan give faglige læringsproblemer

- Vanskeligere at følge såvel forelæsninger som holdundervisning
- Marginaliseres i gruppearbejde
- Uvillige til at stille spørgsmål og deltage i dialog
- Mangel på social prestige i "accentfyldt dansk"

Undgår stigmatisering gennem særbehandling:

- Ingen kontakt med studievejledere om sprog
- Vælger engelsk i stedet for dansk
- Sproglige spørgsmål er tabuiserede og mødes med tavshed

Anne Leth Pedersen (2006: 52)

Interviewer: Hvad er den væsentligste forskel mellem dig som to-kulturel og en en-kulturel dansker i universitetsmiljøet?

Svar: Der er ikke den store forskel

Interviewer: har du ikke et sprogligt handicap?

Svar: oh ja, der er en stor forskel. Når jeg sagde, at der ikke var forskel, så mente jeg socialt.

En fortid, som de andre ikke har. Man kan føle sig meget hæmmet, fordi man ikke har den skolemæssige baggrund. Man skal lære at være tålmodig. Man skal begrunde, at man undertiden må udsætte eksaminer. Føler undertiden at man sejler sin egen sø.

Anne Leth Pedersen (2006)

Hvad vil det sige at være fagligt hæmmet på grund af sit dansksproglige niveau?

Det vil sige at man ikke får fuldt udbytte af en forelæsning. Det sprog der tales ved forelæsningen er et andet end det man taler på gaden.

Men det vil også sige at man har svært ved at få sig en læsegruppe. Og dermed er alt svært.

Sidder man og løser opgaver tør man ikke gå op til tavlen. Det er kommunikationen der er problemet. De tosprogede er mere passive. Og så er der en risiko for at man bliver hjemme og er mindre engageret

Anne Leth Pedersen (2006: 54)

Jeg har været fagligt hæmmet på den måde, at jeg måtte arbejde mere. Jeg tror, at jeg har svaret nej til det spørgsmål, fordi man udefra ikke ville kunne se det. Så det kan enten forstås som en større indsats eller som dårligere slutresultat.

Hvis du knokler, så klarer du dig. Knokler du ikke, så klarer du dig ikke. Du kan ikke som danskere klare dig på lidt bluff. Min kæreste (dansk baggrund) kan snakke sig fra alt. Han læser en uge, og så snakker han lidt efter munden og klarer sig på sproglig selvsikkerhed.

Hvad er sproglige behov?

Center for Internationalisering og Parallelsproglighed, KU

Udbyder kurser i akademisk dansk og engelsk for medarbejdere og studerende

Skræddersyede kurser, udviklet til mindre grupper og enkeltpersoner baseret på **behovsanalyser**

Efteråret 2011: fem pilotprojekter om studerendes sprogbehov under Den Gode Uddannelse. To af disse projekter med fokus på dansk, på FARMA (Farmaceutisk Fakultet) og på TORS (Institut for tværkulturelle og regionale studier, HUM)

Pilotprojekt om dansk L2

Farmaceutisk Fakultet:

Sprogstøtte som forberedelse til en specifik skriftlig eksamen,
5. semester: Lægemedelformulering

Kurset støttes af undervisere og vejledere

Kurset blev annonceret i forbindelse med en forelæsning, og 30
"minoritetsstuderende" meldte sig på stedet

18 fik plads på kurset, 16 deltog aktivt og evaluerede kurset
positivt, på baggrund af kombinationen af sprog og fag

Katja Årosin Laursen (2012): Det er sprogligt – selv hvor du ikke lægger mærke til det. En empirisk undersøgelse af de sproglige og faglige vanskeligheder hos farmaceutstuderende med dansk som andetsprog på Københavns Universitet

170 studerende på 3. årgang af uddannelsen, heraf 20 med dansk L2

Begge grupper studerende angiver problemer med kravene til eksamen i Lægemedelformulering

Vejledere og koordinator er opmærksom på særlige problemer for minoritetsstuderende, som de mener udgør ca. 30 %

Pilot projekt om dansk L2

TORS:

Sprogstøtte i forbindelse med individuelle skriftlige opgaver

Kurset anbefales af undervisere og vejledere

Ikke fag-specifikt kursus, men baseret på humanistiske fag generelt

Kurset blev annonceret som en ekstra mulighed i et nyhedsbrev og studerende meldte sig selv

8 af 15 studerende deltog aktivt, en blandet gruppe af "minoritetsstuderende" og "full degree" udenlandske studerende

Interviews med deltagere i pilotprojekt

Studerende er uvillige til at stille op til interviews

Generelt eller kun i dette tilfælde?

(jf. et andet billede efter et akademisk engelsk kursus,
Universitetsavisen 2012)

Studerende, der stiller op til interview, er full degree
internationale studerende, ikke minoritetsstuderende

Usikre på "danske" normer for akademisk skrivning

Vanskeligt at få en læsegruppe

Ingen at spørge om sprog

Ingen sprogfeedback på deres hjemmeopgave

Uvilje mod særbehandling

Naturlig udvikling af dansk som andetsprog?

Natural approaches in the classroom claim to allow individual learning processes to take place, but evaluate the productions against selected fixed norms. In shifting the focus from product to process, they naturalize the "target language" and locate the process internally in the individual. By "biologizing" language development, they place responsibility for what is perceived as "success/failure" firmly within the student (Bourne 1988)

(cf. Daryai-Hansen 2010, Holmen 2011)

El-Mohbi (2002): Jeg virker nok bare dum

Hvis gymnasielæreren spørger en etsproget elev, hvad han/hun mener om et læst Tove Ditlevsen-digt, kan svaret fx være: ”Tove Ditlevsens digt fokuserer på identitetskonflikter på en fængslende måde, og jeg kunne umiddelbart relatere mig følelsesmæssigt til det”. Når man som tosproget hører det og sammenligner det med, hvad man selv ville have sagt, lader man langsomt sin oprakte hånd synke.

El-Mohbi

Diskussionerne i timerne og i grupperne kan virke meget afskrækkende på os tosprogede elever. Hvis man går i en klasse, hvor formuleringsniveauet blandt eleverne er højt, så forholder de fleste tosprogede sig helt tavse under diskussionerne....

Jeg synes, at læreren skal gribe ind. Men hvordan? Jeg mener, at det er vigtigt, at læreren tager hensyn til de sproglige forskelle, at læreren støtter og ikke kun kommenterer negativt.

Skal man lære et helt sprog eller få stemme?

In spite of strong and widespread beliefs to the contrary, people never learn "a language". They always learn specific and specialized bits of language, sufficient to grant them voice – "the capacity to make themselves understood by others" ...

People 's repertoires, consequently, can be seen as organized ('ordered') complex of semiotic traces of power: the semiotic resources they gathered in the course of their life are *things they needed* in order to be seen by others as a "normal", understandable social being

(Blommaert & Velghe, in press)

References

- Blommaert, J. & F. Velghe (in press), Learning a supervernacular. Textspeak in a South African township. In Creese & Blackledge (eds.), *Heteroglossia as practice and pedagogy*. New York Springer
- Bourne, J. (1988), "Natural acquisition" and "a masked pedagogy". *Applied Linguistics* 9, 1, 83-99
- Rektorkollegiet (2001), *Integration af fremmedsprogede studerende på de lange videregående uddannelser*
- Danske universiteter (2003), *Sprogpolitik på de danske universiteter. Rapport med anbefalinger*
- Daryai-Hansen, P. (2010), *Begegnungen mit fremden Sprachen. Sprachliche Hierarchien im sprachenpolitischen Diskurs im Dänemark und Deutschland der Gegenwart*. Ph.d.-afhandling, Roskilde Universitet
- DMA Research (2005), *Kortlægning af universiteternes danskkurser for udenlandske studerende*
- El-Mohbi, Hiba (2002), "Jeg virker nok bare dum". *Dansknoter* 1, 15-18. Dansk lærerforeningen

- Hauksdottir, Audur (in press), *Dansk som nøglen til uddannelse* (arbejdstitel). Københavnerstudier i tosprogethed
- Holmen, Anne (2011), Den gode gartner og ukrudtet. Om minoritets elever i grundskolens danskfag. In Haas et al. *Ret til dansk. Uddannelse, sprog og kulturarv*. 31-116, Aarhus Universitetsforlag
- OECD (2004), Review of National Policies of Education. University Education in Denmark. Examiners' Report
- Pedersen, Anne Leth (2006), *Studieeffektivitet og sproglige kompetencer*. Aarhus Universitet. Rådgivnings- og støttecentret
- Rektorkollegiet (2001), *Integration af fremmedsprogede studerende på de lange videregående uddannelser*
- "Education at its Best" 2011
<http://uddannelsessatsning.ku.dk/educationatitsbest/>
- Universitetsavisen, april 2012, 14-15: "Ernæring på engelsk er en stor mundfuld". www.uniavisen.dk

